

gIds

PLEIDOOI VOOR
KRAANTJESWATER

MIJN THUIS IS WAAR MIJN KRAANTJE STAAT

Voor één keer is het drankje van het nieuwe jaar niets waarvoor u de barkast moet aanvullen. Kraantjeswater. Iedereen heeft het, onbeperkt zelfs, nu moet iedereen het nog leren drinken. Want daar zijn goede redenen voor.

DOOR DORIEN KNOCKAERT, FOTO IVAN PUT

gIds

PLEIDOOI VOOR KRAANTJESWATER

E

Eerst een anekdote. Ik zit te eten in het grand café van een van de grote cultuurtempels van dit land, en krijg van een ober in een stijlvolle schort een glas rosé. 'Kan ik er een glas water bij krijgen?' vraag ik. 'Het liefst gewoon kraantjeswater.' Ik drink graag kraantjeswater, want waterleidingen zijn prachtig efficiënte publieke systemen en het hoort tenslotte bij de grote Franse restauranttraditie dat je bij je bestelling een karaf water krijgt. 'Ah nee', zegt de ober. 'Kraantjeswater, dat mag ik niet geven.' Zelfs niet als hij het op de rekening mag zetten. Dus drink ik een flesje Spa blauw bij mijn rosé. Een flesje uit de fabriek, met nauwelijks genoeg water erin om mijn dorst te lessen.

De situatie is een uitzondering. Bij wijze van test vroeg ik de jongste maanden wel vaker een glas kraantjeswater bij mijn bestelling. Ik preciseerde nooit dat het gratis moest zijn, maar als ik het kreeg, was het altijd voor niets en vergoedde ik die geste met een extra grote fooi. Kraantjeswaterdrinkers zijn niet per definitie krenterig. Ze houden

gewoon van logische keuzes - of van dat wonderlijke waterleidingstelsel.

LEKKER WATER VAN HIER

Neem nu de Belgische Nederlander Tetsuro Miyazaki. Samen met Tom Niekamp heeft hij KRNWTR gecreëerd, een campagne die Nederlanders en Vlamingen trots moet maken op hun leidingwater, zo trots dat ze er ook op café en op restaurant naar vragen. 'Lekker water van hier', heet het op hun site. Ze verkopen in hun webshop mooie flessen en karaffen en houden op Google Maps een kaart bij met alle cafés en restaurants die kraanwater schenken. Horecazaken die op die kaart terechtkomen, krijgen kraanwaterstickers toegestuurd om op hun deur te kleven.

Tetsuro en Tom doen het niet vanwege de financiële crisis, al wijzen ze er graag op dat flessenwater vijfhonderd tot duizend keer meer kost dan leidingwater. Ze doen het voor de planeet. 'Kraanwater drinken is een van de makkelijkste manieren om iets te veranderen voor het milieu zonder dat het per se veel moeite kost', stellen ze. 'Want meer kraanwater betekent minder ontginning van water, minder plastic verpakkingen, minder transport, minder koeling en minder afval.' Voor België is de Kraanwaterkaart nog tamelijk kaal. 'Daar hebben we nog niet zo hard aan gewerkt, we wonen nu eenmaal in Nederland', zegt Tetsuro. 'En de vertreksituatie was hier ook anders: Nederlanders hebben nooit de gewoonte gehad om thuis flessenwater te drinken. Bronwater is in Nederland iets voor op restaurant.' Nu dus minder en minder, want de Kraanwaterkaart telt voor Nederland al zowat 1.300

horecazaken. 'Ik denk dat we op een kantelmoment zitten. Binnen een halfjaar zou kraanwater hét drankje moeten zijn.'

STATEMENT

KRNWTR - spreek gewoon uit als 'kraanwater' - is fris en zwierig, met trefzeker artwork, een levendige Facebookpagina, een site vol duidelijke informatie. Tetsuro en Tom komen uit de reclamewereld en ze weten wat ze willen. 'De verandering moet uitgaan van de believers: de mensen die al kraanwater drinken', zegt Tetsuro. 'Als we die ervan kunnen overtuigen dat ze goed bezig zijn, en hen sterke argumenten aanreiken, dan zullen ze zelf de anderen wel overtuigen. Wij zien het als een statement voor duurzaamheid en tegen wegwerpcultuur, en we moedigen andere mensen aan om het ook zo te zien.'

Toegegeven, de flessen van KRNWTR zijn zo leuk dat je ze altijd op tafel wilt laten staan, zelfs als je bezoek hebt. Maar is het niet nog duurzamer om een lelijke oude petfles te recyclen? 'Mijn eigen moeder deed dat ook', zegt Tetsuro. 'Ik denk dan: je bent goed bezig, maar je toont het niet. Zo maak je geen reclame voor kraantjeswater.'

Kraantjeswater heeft meer fans dan Tetsuro en Tom zelf dachten. Drie jaar geleden maakten ze op Facebook een actiepagina aan: 'Gezocht: 10.000 fans die kraanwater in de horeca op de kaart willen zetten.' Die telt intussen al 19.000 aanhangers. 'Ongeveer de helft uit Vlaanderen', zegt Tetsuro. Maar daarmee is de kous nog niet af. 'Ons streefdoel is dat alle horecazaken de mogelijkheid bieden om kraantjeswater te drinken. Ze moeten beseffen

dat het een teken van gastvrijheid is, dat het enorm geapprecieerd wordt. Maar van ons hoeven ze het niet perse gratis aan te bieden.'

'Gratis wil eigenlijk gewoon zeggen dat het bij de service hoort waarvoor je betaalt. Het gratis brood dat je bij je maaltijd krijgt, zit bijvoorbeeld wel verrekend in de prijs. Dan kun je als restauranthouder evengoed voor een karaf 1 of 2 euro vragen, of een soort couvertgeld aanrekenen - pakweg 2 euro om onbeperkt kraanwater te krijgen.'

STREEKPRODUCT

De prijs hangt in de praktijk vaak samen met de mate waarin het water bewerkt is. 'Sommige restaurants hebben een filterinstallatie van zesduizend euro, het is logisch dat zij dat doorrekenen. Zo'n filterinstallatie beïnvloedt de smaak en ik neem aan dat het in gastronomische restaurants leuk is om daarmee te spelen, door de installatie anders af te stellen. Maar zelf gebruik ik geen enkele filter. Het water uit de kraan is lekker zoals het is, vind ik.'

Daar staat Nederland dan ook om bekend: er wordt nergens chloor aan het water toegevoegd. In Vlaanderen smaakt het kraanwater wel nog soms naar zwembad, maar dat aroma vervliegt wanneer je het water even laat staan of filtert.

'Als we mensen geblinddoekt laten proeven', vertelt Miyazaki, 'kunnen ze doorgaans maar weinig onderscheid maken tussen verschillende soorten water. Het enige wat ze er vaak uithalen, is het water dat bij hen thuis uit de kraan komt. Dat wijzen ze vaak ook aan als het lekkerste - lekkerder dan duur bronwater. Het

TETSURO MIYAZAKI EN TOM NIEKAMP: 'BINNEN EEN HALFJAAR ZOU KRAANWATER HÉT DRANKJE MOETEN ZIJN'

is zo vertrouwd, dat het een eigen, herkenbare smaak heeft. Daarom noemen wij kraanwater ook weleens een streekproduct. Het smaakt overal anders. Soms verschilt het trouwens nauwelijks van flessenwater. In Utrecht wordt het kraantjeswater gewonnen op een boogschuit van de mineraalwaterfabriek Sourcy. De perceptie dat flessenwater gezonder is, is vertekend. Uit een Duits onderzoek is zelfs gebleken dat er in sommige steden meer mineralen in het leidingwater zitten dan in het flessenwater.'

THUISGEVOEL

Er wordt veel geld verdiend met kraantjeswater, dus is er ook een sterke lobby voor, merkt Tetsuro op. 'We hebben bijvoorbeeld al geprobeerd om zomerfestivals te laten overstappen op kraanwater, maar de contracten die de organisatoren afsluiten met hun brouwer, verplichten hen meestal om ook een groot aantal waterflesjes af te nemen. Cafés zitten ook met zulke grote contracten.'

Toch zijn er genoeg inspirerende voorbeelden, ook bij ons. De koffie- en brunchbar Clouds In My Coffee in Gent, bijvoorbeeld, waar het kraanwater altijd op de toog staat, in stijlvolle karaffen met Japanse koolstokjes die het water zuiveren. Dat heb je als de eigenares ook een designwebshop uitbaat. Maar het is haar er niet om te doen haar kruiken te promoten, legt Veva van Sloun uit. 'Kraantjeswater is ecologisch, daar gaat het om. En het hoort bij de Italiaanse koffietraditie dat je een gratis glas water bij je espresso krijgt. Goed gezien, want koffie deshydrateert.'

Puur financieel is het gratis kraanwater misschien niet direct interessant, al zijn er bij Clouds In My Coffee nog altijd mensen die Spa blauw bestellen. 'Maar ik zie het als een onderdeel van de sfeerschepping', zegt Van Sloun. 'Het heeft iets huiselijks, die karaf waarmee mensen zichzelf kunnen bedienen. Het draagt ertoe bij dat mensen hier graag zijn. En we hebben genoeg lekkere drankjes waar mensen toch nog voor willen betalen, we zien hier eigenlijk nooit klanten die alléén kraanwater drinken.'

»

gIds

PLEIDOOI VOOR KRAANTJESWATER

KRAANWATERLANDEN

Bij De Appelier, een vegetarisch dagschotelrestaurant in Gent, gebeurt dat wel. 'Al evolueert het: tegenwoordig bestelt ongeveer de helft van de klanten er nog een ander drankje bij', zegt uitbater Wim Desmet. Het is geen breekpunt voor hem. 'We doen het al dertig jaar met gratis kraanwater. Uit principe, omdat we vinden dat het in België vanzelfsprekend zou moeten zijn. Daardoor maken we misschien minder winst, maar het gaat best.'

Niet alleen Frankrijk, Griekenland en Italië hebben trouwens een kraanwatertraditie. Ook in Zweden krijg je gratis van de kraan, in de States wordt je glas voortdurend bijgevuld, in Wenen tapt zelfs het stijfste koffiehuis een verkwikkend watertje bij elke bestelling. Kraantjeswater is cultuur, het is iets om trots op te zijn. Iets waarbij je denkt: kijk hoe goed we het voor elkaar hebben. Iets om bij je rosé te drinken in een grand café. Eind dit jaar ga ik het daar nog eens proberen.

DE SMAAKTEST

Wijnkenner Simonne Wellekens proefde vijf soorten water, samen met een team, blind en in een willekeurige volgorde:

1. Spa
2. Chaudfontaine
3. Kraantjeswater van Affligem
4. Kraantjeswater van Eigenbrakel
5. Kraantjeswater, gefilterd met Brita-waterfilter

PROEFTEST:

1. Zeer zuiver en zacht. Mineraalwater, denkt het proefteam.
2. Harder, koeler en strakker, beladen met mineralen. Mineraalwater, denken we.
3. Wordt opnieuw zachter ervaren. Men gokt op kraantjeswater, maar met twijfel.
4. Iets neutraler. Kraantjeswater, denkt het panel.
5. Lijkt heel erg op water nummer drie, redelijk zacht en iets neutraler. Geen enkel water bevatte geurtjes of chloorindrukken.

CONCLUSIES:

1. De vijf soorten water werden perfect herkend. Enkel bij het derde water was er wat twijfel. Dat komt doordat het kraantjeswater in kwestie geïoniseerd is en minder kalk en magnesium bevat dan het 'normale' kraantjeswater. Het verschil was echter amper waar te nemen.
2. Voor wie gezond is, zijn alle waters even goed, wanneer ze chemisch en bacteriologisch correct zijn. Dat geldt niet voor baby's en voor wie een natrium-arm dieet moet volgen.
3. Hoe minder mineralen een water bevat, hoe minder strak en zacht het smaakt. Spa bevat bijvoorbeeld 33 mg droge stoffen per liter, Chaudfontaine 385 mg. Dat verschil werd duidelijk geproefd.
4. In principe is de aanwezigheid van organische stoffen in drinkwater nul. Het ene water is daarom niet beter dan het andere.

EXTRAFILTREREN?

Heeft het zin om kraantjeswater nog extra te filtreren? Leidingwater biedt een garantie voor de allerbeste kwaliteit: het wordt op meer dan zestig punten gecontroleerd en is daardoor het strengst gecontroleerde voedingsmiddel. Is aan de wettelijke normen voldaan, dan lijkt het niet noodzakelijk om water nog extra te filtreren. De filter die men gebruikt is een koolstoffilter die smaakstoffen, kleurstoffen en eventueel organische stoffen absorbeert. Brita geeft bijvoorbeeld aan dat het filtreren chloorresten, smaakjes en geurtjes wegneemt. De toevoeging van een beetje chloor is echter geheel onschuldig en de geur verdwijnt onmiddellijk na het tappen.

*De flessen van KRNWTR zijn te koop via www.webshop.krnwtr.nl
De fles met het koolstokje is de 'Bincho' van www.iobjectstore.com*

einDe